

BOOKA.

Knjiga **209**

POL LINČ
PROROKOVA PESMA

Naslov originala
Paul Lynch
Prophet Song
© Paul Lynch, 2023

ZA IZDAVAČA
Ivan Bevc
Nika Strugar Bevc

© za srpsko izdanje

BOOKA

11000 Beograd, Cara Lazara 12
office@booka.in

www.booka.rs

IZVRŠNA UREDNICA
Sanja Bogičević

PREVOD S ENGLESKOG
Bojan Bosnić

LEKTURA
Vesna Kalabić

KOREKTURA
Nevena Bojčić

PRELOM
Bodin Jovanović

DIZAJN KORICA
Nikola Korać

ŠTAMPA
DMD štamparija

Beograd, 2024.

Sva prava zadržana.
Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti
niti reprodukovati u bilo kom obliku bez pismene
saglasnosti izdavača.

POL LINČ
PROROKOVA PESMA

Preveo Bojan Bosnić

Za Anu, Ameli i Eliota

*Šta je bilo to će biti,
šta se činilo to će se činiti,
i nema ništa novo pod suncem.*

Knjiga propovednikova, 1: 9

*U vremenima mračnim,
da li će i tada biti pevanja?
Da, i tada će biti pevanja.
O vremenima mračnim.*

Bertolt Breht

1

Noć je stigla a ona, stojeći na prozoru i gledajući u dvorište, nije čula kucanje. Kako samo mrak nečujno skuplja trešnjino drveće. Skuplja i poslednje preostalo lišće, a lišće ne prkosi mraku već mu se predaje sa šapatom. Ona je sad umorna, dan već gotovo iza nje, sve što još treba uraditi pre spavanja i deca ugodno smeštena po dnevnoj sobi, to osećanje kratkog predaha pored stakla. Posmatra baštu koja tone u mrak, želja da se stopi s tom tamom, da izađe napolje i legne zajedno s njom, da legne s opalim lišćem i pusti da noć pređe preko njih, da se probudi u zoru i ustane sveža s dolazećim jutrom. Ali onda to kucanje... Čuje ga kako joj prodire u misao, oštro, uporno lupanje, svaki udarac otkriva opsednutost onoga koji kuca da ona počinje da se mršti. Onda i Bejli takođe počinje da kuca na staklena kuhinjska vrata, zove je, mam, pokazujući na hodnik i ne dižući pogled sa ekrana. Ajliš oseća kako joj se telo kreće ka predsoblju sa bebom u naručju, otvara ulazna vrata, a dvojica muškaraca stoje na pragu zastakljenog trema, u mraku su i gotovo kao da nemaju lica. Ona uključuje svetlo na tremu i oni se u trenu raspoznaju po tome kako stoje, vazduh hladan poput

noći kao da uzdiše dok ona otvara vrata, tišina predgrađa, kiša koja gotovo neizrečeno pada po Ulici Sent Lorens, po crnim kolima parkiranim ispred kuće. Kako samo ovi ljudi nose na sebi osećaj noći. Ona ih posmatra iz svog zaštitničkog osećaja, mladić sleva pita da li joj je muž kod kuće i ima nešto u načinu na koji je gleda, daleke oči a ipak oči koje kritikuju i odaju utisak kao da pokušava da ščepa nešto unutar nje. U trenu je pogledom obujmila celu ulicu, ugledavši usamljenog šetača sa psom pod kišobranom, vrbe koje klimaju glavom kiši, strobovanje velikog TV ekrana u kući Zejdzaksovih preko puta. Onda se preispituje, gotovo smejući se, taj univerzalni refleks krivice kada vam policija dođe na vrata. Ben počinje da se migolji u njenim rukama i stariji muškarac u civilu s njene desne strane gleda u dete, deluje kao da mu se lice raznežuje te se ona obraća njemu. Ona zna da je i on otac, takve stvari se uvek prepoznaju, onaj drugi lik je suviše mlad, suviše uredan i oštih crta, počinje da govori svesna iznenadnog podrhtavanja u svom glasu. Doći će uskoro, za otprilike sat, da li hoćete da ga pozovem? Ne, nema potrebe, gospođo Stak, možete li mu samo reći kada dođe da nas pozove što pre bude mogao, ovo je moja posetnica. Zovite me Ajliš, molim vas, da li ja mogu nekako da vam pomognem? Bojim se da ne, gospođo Stak, ovo se tiče vašeg supruga. Stariji policajac u civilu široko se osmehuje detetu i ona na trenutak posmatra bore oko njegovih usta, to je lice lišeno strogoće, lice pogrešno za taj posao. Nemate zbog čega da brinete, gospođo Stak. A zašto bih brinula, Gardo? Upravo tako, gospođo Stak, ne želimo više da vas zadržavamo, i već smo dovoljno pokisli večeras prilikom obilazaka, biće teško osušiti se grejanjem u kolima. Zatvara klizna vrata držeći posetnicu u ruci, posmatrajući dvojicu muškaraca kako se vraćaju u kola, posmatrajući kako kola

odmiču niz ulicu, zatim kočice pred raskrslnicom a njihova zadnja svetla se pojačavaju i poprimaju oblik dva bleštava oka. Još jednom gleda na ulicu koja se vratila u večernju tišinu, toplina iz hodnika dok ulazi unutra i zatvara vrata, a zatim na trenutak stoji i ispituje pogledom posetnicu i uviđa kako je sve vreme zadržavala dah. To osećanje sada da je nešto kročilo u kuću, želi da spusti bebu, želi da zastane i razmisli, uviđa kako je to nešto stajalo zajedno sa dva muškarca a onda ušlo u hodnik po sopstvenom nahođenju, nešto bez forme a ipak se da osetiti. Može ga naslutiti kako se šunja pored nje dok prolazi dnevnom sobom pored dece, Moli drži daljinski Bejlju iznad glave, njegove ruke mašu po vazduhu, okreće se ka njoj s molećivim pogledom. Mam, reci joj da vrati na moju seriju. Ajliš zatvara kuhinjska vrata i stavlja dete u krevetac, počinje da rasklanja sa stola laptop i dnevnik, ali iznenada zastaje i zatvara oči. To osećanje koje je ušlo u kuću sledilo ju je dovde. Gleda svoj telefon i uzima ga, ruka joj okleva, šalje Lariju poruku, opet zatiče sebe pored prozora kako gleda napolje. Više ne priželjkuje da ode u baštu koju prekriva mrak, jer nešto od tog mraka sada je ušlo u kuću.

Lari Stak hoda po dnevnoj sobi držeći posetnicu u ruci. Bulji u nju namršteno, a zatim je spušta na stočić za kafu i odmahuje glavom. Vrativši se u fotelju, hvata se za bradu dok ga ona nemo posmatra razmišljajući o tome kako uobičajeno u određenom životnom času muškarci počinju da puštaju bradu, ali ne da bi označili ulazak u zrelo doba već da bi postavili barijeru svojoj mladosti – teško ga se i može setiti sveže obrijanog. Posmatrajući svoja stopala kako traže papučice, lice mu se opušta dok se odmara na fotelji, deluje da

razmišlja o nečemu drugom sve dok mu se obrva ne podigne a lice ne počne da se mršti. Naginje se napred i ponovo uzima posetnicu. Verovatno nije ništa, kaže. Ona ljuljuška dete u krilu i pažljivo ga posmatra. Kaži mi, Lari, kako ovo može biti ništa? On uzdiše i nadlanicom prelazi preko usta, ustajući iz fotelje, i počinje da pretražuje po stolu. Gde si stavila novine? Hoda po sobi gledajući ali ne pronalazeći, možda je već i zaboravio na novine, on sad traži nešto unutar senke svojih misli ali ne uspeva to da nađe. Onda se okreće i pogledom ispituje svoju ženu dok ona doji dete i taj prizor ga teši, osećaj života nalazi se u toj slici tako dalekoj od svakog zla da njegov um počinje da se smiruje. Prilazi joj i pruža ruku ka njoj, ali je povlači kada ga ona prostreli pogledom. Nacionalni servisni biro Garde, kaže ona, NSBG, oni nisu tek neka obična raja, detektiv inspektor na našim vratima, šta oni hoće od tebe? On pokazuje ka plafonu, možeš li nekad da budeš tiša? Ulazi u kuhinju škrugućući zubima, okreće čašu iz sušilice nagore i pušta vodu da teče iz slavine, gledajući preko svog odraza u staklu u mrak – drveće trešnje je staro i uskoro će početi da truli, možda će morati da ga iseku na proleće. Uzima veliki gutljaj a onda se vraća u dnevnu sobu. Slušaj, kaže, dok gotovo da posmatra svoj glas kako prelazi u šapat. Ispašće da to nije ništa, siguran sam. Dok to izgovara, uverenje u sopstvene reči mu curi, kao da je sipao vodu u šake. Ona ga posmatra kako se opet predaje fotelji, savijenog tela, automatizovane ruke koja prebira po kanalima na televiziji. On se okreće i biva zarobljen tim njenim pogledom, naginje se napred i uzdiše, vuče svoju bradu kao da pokušava da je skine s lica. Vidi, Ajliš, znaš kako oni funkcionišu, kada je u pitanju to što istražuju, oni prikupljaju informacije, čine to diskretno i pretpostavljam da na kraju moraš da im ih pružiš na ovaj ili onaj način, nema sumnje da grade

slučaj protiv nekog nastavnika, pa ima logike što žele da popričaju sa mnom, da nas upozore, možda pred hapšenje, vidi, pozvaću ih sutra ili prekosutra i videti šta hoće. Ona posmatra njegovo lice svesna određene praznine u srži svog bića, um i telo traže prevlast sna, za koji trenutak će otići gore i navući spavaćicu, brojeći sate dok se beba ne probudi za svoj obrok. Lari, kaže, posmatrajući ga kako se trza kao da mu je upravo propustila struju kroz ruku. Rekli su da ih pozoveš čim budeš mogao, pozovi ih sada, broj je na kartici, pokaži im da nemaš šta da kriješ. On se mršti a zatim polako uvlači vazduh kao da meri nešto što se ukazuje pred njim, okreće se i gleda je otvoreno, očiju skupljenih od besa. Kako to misliš, da im pokažem da nemam šta da krijem? Znaš ti šta sam mislila. Ne, ne znam šta si mislila. Daj, to se samo tako kaže, Lari, molim te, idi i pozovi ih sada. Zašto si uvek tako užasno naporna, kaže on, ma neću ih zvati u ovo doba. Lari, molim te, učini to odmah, ne želim da nam NSBG opet zamrači vrata, čuješ kakve priče kolaju, kakve stvari kažu da se dešavaju ovih prethodnih meseci. Lari se naginje u fotelji naizgled nesposoban da ustane, mršti se a zatim kreće ka njoj, uzima bebu iz njenih ruku. Ajliš, molim te, samo me poslušaj, poštovanje je nešto što ide u oba smera, oni znaju da imam dosta posla, ja sam zamenik generalnog sekretara Unije prosvetnih radnika Irske, neću odmah da skačem na svaku njihovu komandu. Sve je to lepo, Lari, ali zašto su onda banuli u našu kuću u ovo doba, a ne u tvoju kancelariju tokom dana, kaži mi to. Vidi, ljubavi, pozvaću ih sutra ili prekosutra, a sad hajde da više to ne pominjemo. Njegovo telo ostaje da stoji pred njom iako su mu se oči okrenule ka TV-u. Devet sati je, kaže on, hoću da čujem šta ima u vestima, zašto Mark još nije kod kuće? Ona gleda ka vratima, ruka sna grabi je oko struka, ona prilazi Lariju i uzima bebu

iz njegovih ruku. Ne znam, kaže ona, odustala sam da ga vijam, imao je fudbal večeras pa je verovatno otišao kod druga na večeru, ili je kod Samante, u poslednje vreme se ne odvajaju, samo mi nije jasno šta vidi u njoj.

Vozeći kroz grad, postaje uznemiren, kako mu samo misli lutaju unaokolo, naslanjaju se na nešto što traži, ali ujedno i oseća potrebu da se skloni od toga. Glas s druge strane telefona bio je tako običan, ljubazan gotovo, izvinjavam se zbog uznemiravanja u ove kasne sate, gospodine Stak, nećemo vas mnogo zadržavati. Parkira u ulici iza ugla kod stanice Garde u Ulici Kevin, razmišlja o tome kakva je glavna ulica nekad bila tokom noći, svakako dosta življa, ovaj grad je postao mnogo tiši u poslednje vreme. Dok prilazi prijavnici, uviđa da stiska zube, a zatim opušta usne i osmehuje se, misleći na decu, Bejli će sigurno znati da je izašao, to dete čuje sve. Posmatra bledu, pegavu šaku pozornika na dužnosti koji nečujno govori u telefon. Dočekuje ga jedan koščat i žustar mlad detektiv s košuljom i kravatom, lice mu je voštano i pravilnih crta, i on prepoznaje njegov glas iz predašnjeg telefonskog razgovora. Hvala vam što ste došli, gospodine Stak, budite ljubazni i sledite me, daćemo sve od sebe da vam ne oduzmemo suviše vremena. On ih prati uz metalne stepenice i kroz jedan hodnik pun zatvorenih vrata, uvode ga u sobu za ispitivanje sa sivim stolicama i sivim zidovima od panel-ploča i sve deluje tako novo, vrata se zatvaraju i on ostaje sam. Seda u stolicu i zuri u svoje ruke. Čita nešto na telefonu a zatim ustaje i hoda po prostoriji, razmišljajući o tome kako su ga stavili u defanzivnu poziciju, ukazali mu manjak poštovanja, već je davno prošlo deset sati uveče. Kada uđu u prostoriju, on polako spušta ruke, privlači

stolicu i seda, posmatrajući onog istog mršavog policajca i još jednog svojih godina, malo gojaznijeg, šolja u njegovoj ruci obložena je slojem fleka od kafe. Čovek posmatra Larija Staka s naznakom osmeha, ili je to možda samo ljubaznost usađena u nabore njegovih usta. Dobro veče, gospodine Stak, ja sam detektiv inspektor Stemp a ovo je detektiv Berk, da li ste za čaj ili kafu, možda? Lari gleda u umrljanu šolju i rukom daje znak da nije, uviđa da proučava lice govornika tražeći lik za koji oseća da mu je znan. Znam vas odranije, kaže, Dablinski fudbal, zar ne, igrali ste vezni red za UCD¹, mora da smo se sreli kad ste igrali protiv Gala, mi smo tad bili sila, te smo vas godine sahranili. Detektiv inspektor gleda ga prodorno, one bore oko usta sada su nestale, pogled mu postaje mračan, nedokučiva tišina ispunjava prostoriju. Progovara ne odmahujući glavom. Ne znam o čemu pričate. Lari je sad osetljiv na sopstveni glas, može da ga čuje kada priča kao da je i on u prostoriji i posmatra saslušanje, može da vidi sebe prekoputa stola, može da vidi sebe vireći kroz špijunku na vratima, nema drugog načina da se vidi unutra, čak ni kroz ona jednostrana ogedala kakva vidite na TV-u. Čuje kako mu glas postaje izveštačen, možda i malo previše čavrljav. Ma to ste sigurno vi, igrali ste veznjaka za UCD, ja nikada ne zaboravljam protivnika. Policajac uzima gutljaj iz svoje šolje i cedi ga kroz zube, oštro gleda u Larija sve dok Lari ne spusti pogled na sto, prstom prelazi preko izgrebanog laka a zatim ponovo diže pogled ka detektivu inspektoru. Kostu na njegovom licu su se zadebljale, svakako, telesni okvir zaokružio, ali ono što oči govore ne menja se nikada. Slušajte, kaže on, želim da završimo s ovim, trebalo bi da sam sad kod kuće s porodicom i da se spremam za spavanje, kažite mi, kako

¹ Fudbalski klub UCD (*University College Dublin football club*). (Prim. prev.)

moгу da vam pomognem? Detektiv Berk pravi pokret otvorenom šakom. Gospodine Stak, znamo da ste zauzet čovek i zato nam je drago što imamo priliku da porazgovaramo s vama, saopštena nam je jedna optužba koja je od najveće važnosti, i to je optužba koja se tiče vas lično. Lari Stak posmatra poglede dvojice muškaraca i oseća kako mu usta postaju suva. Nešto se kreće po prostoriji, može to da oseti sada, na trenutak je sleđen a zatim gleda gore i vidi sijalicu na zasvođenom plafonu u kojoj je zarobljen moljac, on mah-nito udara u staklo, ćilibarska kupola umrljana je i ispunjena telima prethodno zarobljenih moljaca. Detektiv Berk otvorio je fasciklu i Lari Stak ispred sebe vidi beskrvne sveštениčke šake, vidi na stolu između njih postavljen odštampan papir. Počinje da čita šta piše na papiru, polako trepće a zatim steže zube. Koraci prolaze kroz dugačak hodnik i gube se iza nekih zatvorenih vrata. Čuje prigušeno lupkanje moljca, na trenutak postaje svestan kako nešto u njemu počinje da vene. Diže pogled i vidi detektiva Berka kako ga posmatra s druge strane stola, te oči ocenjuju ga kao da imaju moć da slobodno lutaju po njegovim mislima, u težnji da oslobode iz njega nešto što tamo ne postoji. Lari gleda ka detektivu inspektoru koji mu sada čita, nevinog izraza lica, i nakašlja-va se i pokušava da se nasmeši dvojici muškaraca. Gospo-do, mora da me zavitlavate? Gleda u njih i oseća kako mu osmeh klizi sa usana, uviđa kako uzima papir i počinje da maše njime. Ali ovo je čisto ludilo, kaže, čekajte samo da generalna sekretarka čuje za ovo, odmah će otići kod ministra u vezi s ovim, budite sigurni. Mladi detektiv snažno se nakašlja-va u pesnicu a zatim okreće pogled ka inspektoru koji se smeši i počinje da govori. Kao što ste i sami svesni, gospodine Stak, ovo su teška vremena za našu državu, imamo instrukcije da ozbiljno shvatimo sve optužbe koje se iznesu

pred nas. O čemu, dođavola, vi to pričate?, Lari kaže, ovo nije optužba, ovo nema smisla, vi tu nešto spinujete, uzimate jednu stvar i pretvarate je u nešto sasvim drugo, ovo deluje kao da ste sami to kucali. Gospodine Stak, sigurno ste upoznati s Ukazom o ovlašćenjima tokom vanrednog stanja koji je stupio na snagu ovog septembra kao odgovor na tekuću krizu s kojom se država suočava, ukazom koji NSBG-u daje dodatne zakonske mere i ovlašćenja u održavanju javnog reda i mira, tako da morate razumeti kako nama ovo sad deluje, vaše ponašanje izgleda kao ponašanje nekoga ko podstrekuje mržnju prema državi, nekoga ko seje razdor i nemir – a kada konsekvence takvih postupaka utiču na nivo državne stabilnosti, mi pred sobom imamo dve mogućnosti, jedna je da podstrekivač deluje kao strani agent protiv interesa države, a druga je da on nije svestan svojih postupaka i da postupa bez namere da čini to što čini, ali bilo kako bilo, gospodine Stak, rezultat u oba slučaja je isti, ta osoba služiće neprijateljima naše države, i zato, gospodine Stak, pozivamo vas da preispitate svoju savest i utvrdite da to nije slučaj s vama. Lari Stak dugo ne progovara ništa, gleda u papir a ne vidi ga, zatim se nakašljava i steže pesnice. Ako sam vas dobro razumeo, kaže, vi tražite od mene da dokažem kako moje ponašanje nije buntovničko? Da, upravo tako, gospodine Stak. Ali kako da dokažem da ono što radim nije buntovničko kada ja samo radim svoj posao sindikalca, koristeći svoje ustavno pravo? To je na vama, gospodine Stak, osim ako ne odlučimo da ovo zahteva dalju istragu, u tom slučaju više neće biti do vas nego ćemo mi odlučivati. Lari vidi sebe kako stoji pored stolice i zglavcima pritiska sto. On na svom licu vidi volju i uviđa kako je doveden ovamo da bude slomljen uprkos toj volji, toj volji nasuprot sankciji nekakvog apsoluta koji ima moć da *da* pretvori u *ne*, a *ne* u *da*. Želim da

budem skroz jasan, kaže on, ministar će čuti za ovo i onda će biti frke, ne možete pretiti višem sindikalnom funkcioneru zbog toga što obavlja svoj posao, prosvetni radnici u ovoj zemlji imaju pravo da pregovaraju o boljim uslovima i da stupaju u štrajk koji nema nikakve veze sa ovom takozvanom krizom s kojom se država suočava, a sada, ako nemate ništa protiv, ja idem kući. One sekunde kada detektiv polako otvori usta, Lari je gotovo siguran da vidi to, razmišlja o tome – dok ide ka kolima, seda i dugo posmatra svoje ruke kako mu se tresu u krilu – kako je delovalo kao da moljac odleće iz policajčevih usta.

Prvo Bena u jaslice pa ostalu decu u školu, Moli izlazi iz turana na suvozačeva vrata sa slušalicama na glavi dok Bejli s treskom zatvara zadnja vrata, Ajliš baca pogled preko ramena dok on stoji poentilistički pored prozora navlačeći kapuljaču svoje parke. Isparkirava se na ulicu kad začuje ruku kako udara po staklu, Moli joj više da stane, vrata se otvaraju i Moli grabi svoju opremu za fizičko s poda i nestaje. Ta zimska svetlost, hladan novembarski premaz, kreće se kroz saobraćaj osećajući svoje iscrpljene emocije, pokreti su joj automatski, dok se odmara na crvenom, ona vidi ne dan ispred sebe već to kako će dan proći bez ikakve impresije, još jedan dan zaboravljen i pohranjen u tihoj kolotečini dana, vidi sebe na poslu i to kako više ne razmišlja o svom poslu kao o karijeri – pravi posao mikrobiologa jeste da dugo stoji u laboratoriji u potrazi za dokazima, testirajući hipotezu u odnosu na realnost, u odnosu na bilo šta u šta neko odluči da veruje, odgovor da li je istinita ili nije naći će se u rezultatu. Sada provodi svoje dane na imejlu ili telefonu, specijalistkinja je postala generalistkinja bez belog mantila,

upravlja osobljem, odsutna je duhom tokom sastanaka, postavlja pogrešna pitanja. Seda za svoj sto i pregleda mejlove, pomera jedan poziv na 17.30. Uzima telefon i poziva Larija. Da li si popunio pasoške formulare kako sam ti rekla?, kaže. Slušaj, ljubavi, još uvek sam malo potresen, ne mogu to da izbijem iz glave. Govori kao da je neko isisao vazduh iz njega dok je spavao, probudio se tog jutra i osetio skroz ispumpnan, kako je samo sedeo na ivici kreveta i zurio u pod. Da li si rekao svojim na poslu?, kaže ona. Čuje ga kako na trenutak priča s nekim kolegom s rukom preko telefona. Ostavio sam ih na stolu gore. Šta si ostavio na stolu gore? Pasoške formulare. Lari, trebalo bi da okreneš Šona Volasa, popričaj s njim, vanredna ovlašćenja ili ne, ipak u ovoj zemlji i dalje postoje ustavna prava. Hoću ovo da predočim generalnoj sekretarki ali nije došla danas, ima neki virus. Kaži mi, Šon i dalje šeta onu klinku? Šon Volas je trenutno do muda zaglibio u ono suđenje Ficdžerald, neću da ga cimam sada, nego kaži, ko večeras sprema večeru? I dalje mislim da treba da ga okreneš, a tvoj red je da kuvaš. Superiška, imam zakazan sastanak u 18.30 ali ću otkazati, nisam nešto raspoložen. Lari? Šta, ljubavi? Ma ništa, uzela sam neko mleveno meso juče, možeš da napraviš burgere, aj' moram da idem sad. Završava poziv, ali sedi još jedan trenutak s telefonom u ruci sve sna nekog lošeg osećaja. Gleda u mobilni i opet upućuje poziv, prati svoj glas kako dopire do Larijevog telefona, signal mora biti preusmeren kako bi stigao do Larijevog mobilnog, on biva preuzet i prenet kroz mobilnu transmisiju. Iznenada čuje sopstveni glas kao da sluša sebe iz druge sobe. *Popričaj s njim, vanredna ovlašćenja ili ne, ipak u ovoj zemlji i dalje postoje ustavna prava.* Odjednom joj postaje hladno, naglo ustaje s radne stolice i ide ka kancelarijskoj kuhinji, razmišlja, u drugim zemljama, da, ali mi ovde nemamo takve ludosti,

gardejci, država, ne smeju oni da prisluškuju pozive, ljudi bi poludeli. Razmišlja o kolima koja su sinoć bila parkirana ispred njihove kuće, razmišlja o NSBG-u i glasinama koje je čula o tome šta se trenutno dešava, dok ide ka kuhinji, na trenutak oseća kao da uopšte ne poznaje ovu prostoriju. Pol Felzner, novi globalni akaunt direktor, stoji pored mašine za kafu i savija manžetne na svojoj košulji. Uz tih kliktaj mašina prestaje da zuji i on se okreće i smeši ali osmeh mu ne stiže do očiju. O, Ajliš, i nadao sam se da ću te sresti, nisi mi odgovorila na glasovnu poruku, morali su da prebace onaj video-poziv sa Asakukijem na osamnaest časova. Ima nešto veštačko na njegovom licu, misli ona, oči bi trebalo da su mu tamne ali one su zelene i pogled joj privlači okrugla partijska značka Nacionalne alijanse na njegovom reveru, NAP, novi državni amblem. Ponovo vraća pogled na njegove ruke i vidi kako su suviše male. Oh, nisam videla, kaže ona, bojim se da neću moći da odradim taj poziv, ali hvala što ste me obavestili.

Na obali je jedan plav konj i on joj prilazi, ona ga jaše pored vode i bezvremena je, jaše u svetlost, dole u hodniku zvonu telefon, ona izjahuje iz sna u sobu. Lari sedi na ivici kreveta i trlja oči. Pobogu, šapuće ona, jedan i dvadeset je, ko zove u ovo doba? Bolje bi ti bilo da nije tvoja sestra, kaže on. Naginje se a zatim zakoračuje ka vratima, posegnuvši za senkom koja širi krila pretvarajući se u kućni ogrtač. Kloparanje stopala u papučama niz stepenice dok ona osluškuje Benovo disanje u kolevci, prigušeno kašljanje dečaka u susednoj sobi. Larijeve potmule reči dopiru gore i ulaze bezoblične u spavaću sobu, ona se pita ko bi to mogao zvati, misleći na svoju sestru Onju iz Toronta, desilo se već jednom

pre dosta godina, oh bože, izvini, seko, pobrkala sam vremenske zone, a i popila sam malo. Zatvara oči i traži plavog konja na plaži, traži ga u sećanju, koliko ti je bilo godina? Zima je, nebo je nisko nad morem, ona petama dodiruje njegove sapi, ta pulsirajuća živost ispod nje, Larijeva težina pritiska dušek pored nje. Taman sam ponovo tonula u san, kaže. On ne progovara već samo zuri u zid, deluje olovno, dah mu je težak, ona pruža ruku i stiska mu podlakticu. Šta se desilo, Lari? Pali lampu i seda, vidi kako ga je milovanje svetla pretvorilo u dete, namršten, upitan pogled dok se okreće ka njoj i progovara. To je bila Kerol Sekston, Džimova žena, bila je gotovo histerična preko telefona, Džim je otišao iz kancelarije juče i nije došao kući. I to je to, Lari, uplašila sam se da ćeš reći kako je neko umro. Slušaj, Ajliš, rekla je da su ga oni priveli. Ko ga je priveo? A šta misliš ko, NSBG. NSBG? Da, tako je rekla. Ali to nema nikakvog smisla, Lari, kako to misli, priveli su ga? Pa uhapsili, pretpostavljam, zadržali u pritvoru, izgleda da je neko video kako su ga strpali na zadnje sedište ali mu nije palo na pamet da to nekome i kaže, tek je kasnije saznala kada je krenula da zvoni od vrata do vrata. Džim Sekston, veliki glasnogovornik, šta je on ikada učinio? Stvar je u tome, Ajliš, što od tada niko o njemu više nije čuo ni reči. Ali da li je zvao sindikalnog advokata, kako mu ono beše ime? Majkl Given, ne, ništa od toga, nije pozvao čak ni svoju ženu. Ali ne možeš samo tako da uhapsiš nekog a da ne uvažavaš njegova prava, postoje pravila vezana za ove stvari. Kerol kaže da je Majkl sada tamo u Ulici Kevin ali ga zavlrača pa će ići kući da odspava, izgleda da NSBG i ne možeš dobiti preko telefona, oni nemaju direktnu liniju, ne razumem zašto me niko iz unije nije zvao, ovo zvuči baš zeznuto. To nije istina. Šta nije istina? Na posetnici koju ti je ostavio onaj detektiv inspektor što je banuo pre neku noć

ima zapisan broj, broj mobilnog, i sam si ga okrenuo, kaži mi, Lari, šta se ovo događa? Ne znam, ljubavi, on je očigledno vrlo besan. Ko je besan? Majkl Given. Obavezno mu je daj, posetnicu. Da, to mi nije palo na pamet, sad ću je naći, gde si je ostavila? Stavila sam je na kamin u dnevnoj sobi, a onda sam je zavukla ispod sata. Znaš, Ajliš, Kerol kaže da su ga odveli prošle nedelje, da su mu rekli da je protiv njega podnesena tužba i ona kaže da im se on samo nasmejao, znaš Džima, izgleda da su mu kad ih je pitao da li je uhapšen oni rekli da nije, on im je direktno u lice izdeklamovao ceo član 40.6.1, stav tri, pravo svih građana da formiraju asocijacije i unije, znaš već kako ide dalje, i kako će on na svojoj strani imati polovinu svih lensterskih srednjoškolskih profesora ako izbije štrajk. Njena ruka pretražuje ormarić pored kreveta, uzima čašu s vodom bez gledanja i otpija gutljaj. Lari, koliko naših ustavnih prava oni zapravo mogu ukinuti na osnovu ovih dodatnih ovlašćenja? Ne znam, svakako ne dovoljno, ne na ovaj način, svako pravo zadržavanja u pritvoru još uvek potpada pod redovno pravo ali šta je to redovno pravo kada se ovakve stvari dešavaju, vidi, nemoj širiti ovo dalje i nemoj reći deci. Lari, sada svakako ne možeš učiniti ništa, vrati se u krevet, molim te.

Ona ustaje i gleda dole na očevu baštu. Stare uspomene lepe se na mokro lišće, klata na ljuljašci, zbijaju u žbunju, iz prošlosti se čuju glasovi kako viču, ko se nije skrio magarac bio. Posmatra drvo jasena koje je on zasadio za njen deseti rođendan kako se uzdiže iznad male parcele. Bejli jurca kroz dugačku travu i šutira opalo lišće dok Moli slika zamrzle biljke. Ajliš se okreće od stola za kojim njen otac sedi nosa zabijenog u novine, Ben spava na auto-sedištu

pored njenih nogu. Podiže dve šolje i pilji u njih, škripeći prstima po ivici. Tata, pogledaj ove šolje, zašto ne koristiš mašinu za pranje, stvarno bi morao da nosiš naočare kada pereš sudove. Sajmon ne diže pogled s novina. Evo upravo nosim naočare, kaže on. Da, ali morao bi da ih nosiš i dok pereš sudove, ove šolje su pune tragova od čaja. Za to se obrati onoj beskorisnoj čistačici koja navraća, dok je tvoja majka bila živa, nije bilo prljave čaše u kući. Dok ga gleda sada, nju obuzima ono osećanje iz detinjstva, vidi svog oca kakav je nekad bio, orlovskog nosa i brzih, pronicljivih očiju, ta figura koja je sada skupljena u stolici, leđa povijena u vunenom džemperu, fine kosti prstiju koje progovaraju kroz kožu tanku kao papir. Savija novine i sipa čaj i počinje da dobuje prstima po stolu. Ne znam zašto i dalje čitam ovu stvar, kaže, ništa ovde nema osim jedne velike laži. Ona uzima novine i počinje da rešava ukrštenicu hemijskom olovkom. Njegovi prsti prestali su da dobuju, ona i ne gledajući može da oseti kako je on proučava, ali kada podigne pogled, vidi ga kako se mršti. Ko je to u bašti s Ajliš?, kaže on. Za trenutak ona gleda napolje, a onda se okreće ka ocu uzimajući ga za ruku. Tata, to je Bejli napolju s Moli, a ja sedim ovde s tobom. Unezveren pogled preleće preko njegovog lica, a onda trepće i odmahuje rukom, odguruje stolicu. Da, da, naravno, kaže, ali ona tumara unaokolo sva pokisla baš kao i ti, nikad nije vedra kao tvoja sestra. Ona ga gleda s bolnim osmehom. Dakle, obe baš ličimo na tebe, kaže ona. Gleda Moli napolju i vidi sebe u tom istom telu, sat na navijanje u hodniku otkucava tri puta iz njenog detinjstva. Ništa ne fali toj devojci, kaže ona, četrnaest joj je godina, to je sve, to je nezgodan uzrast, sećam ga se isuviše dobro. Njen pogled vraća se na ukrštenicu. Službena značka, kaže, devet slova, peto je G. Sajmon odmah izbacuje reč *insignija*, kao da je

čekala na njegovim usnama sve vreme. Gleda ga u lice srećna zbog njega, vidi sve te nabore kako se gomilaju na vratu, oči koje se povlače iza opuštene kože, ali ipak je taj um i dalje solidan. Ona sipa čaj i razmišlja, nemoj mu još ništa govoriti, posmatrajući Bejlija kako je izrazito vitak nasuprot Marku koji je sav mišićav, baš poput svog oca. Diže pogled i kaže, Lari ima neke probleme u uniji, vlada ne želi da UPRI² stupi u štrajk, priveli su ga na informativni razgovor, tata, i više ili manje otvoreno mu pretili, možeš li da veruješ? Ko ga je priveo? NSBG. Sajmon se okreće i gleda je bez reči, a onda odmahuje glavom i spušta pogled na svoje prste. Lari bi trebalo da bude oprezan s tom ekipom, NSBG, Nacionalna alijansa ih je dovela da zamene Specijalnu detektivsku jedinicu³ nedugo nakon što su došli na vlast, bilo je neke buke oko toga nekih nedelju dana ali je onda zamrlo, ugušeno bez sumnje, nikada ranije nismo imali tajnu policiju u ovoj zemlji. Tata, uhapsili su lokalnog organizatora štrajka za Lenster, bez prava na telefonski poziv, na advokata, u pritvoru je, unija diže halabuku, ali NSBG ostaje nem. Kada se to desilo? U utorak uveče – Moli vrišti napolju i oni skaču i vide je kako se izmiče i plješće rukama dok Bejli visi sa starog konopca i pokušava da je dokači nogama. Iznenađan, oštar pogled njenog oca. Reci mi, kaže on, da li veruješ u stvarnost? Šta ti to sad znači, tata? To je prosto pitanje, obrazovana si, znaš šta to znači. Kada tako postaviš stvari, da, znam šta to znači, ali pusti me sad predavanja. On u trenu skreće pogled ka komodi prekrivenoj požutelim novinama, političkim časopisima sa uvrnutim koricama, starački

² Unija prosvetnih radnika Irske. (Prim. prev.)

³ *Special Detectives Unit* (eng.) – Specijalna jedinica u okviru Irske policije (Garde) odgovorna za istrage vezane za pretnje državnoj bezbednosti i praćenje osoba koje predstavljaju nacionalnu i međunarodnu pretnju. (Prim. prev.)

osmeh otkriva mu zube. Oboje smo naučnici, Ajliš, mi pripadamo tradiciji, ali tradicija nije ništa drugo do ono oko čega svi mogu da se slože – naučnici, profesori, institucije, ako promeniš vlasništvo nad institucijama, onda možeš promeniti i vlasništvo nad činjenicama, možeš promeniti strukturu verovanja, ono oko čega se svi slažu, i to je to što oni sad rade, Ajliš, u suštini je vrlo jednostavno, NAP pokušava da promeni ono što ti i ja sad nazivamo stvarnošću, žele da je zamute poput vode, ako kažeš da je jedna stvar nešto drugo i ako to ponoviš dovoljno puta, onda tako i mora biti, i ako nastaviš da to ponavljaš iznova i iznova, ljudi to počinju da prihvataju kao istinu – to je stara ideja, naravno, ništa tu nema novo, ali sada gledaš kako se to dešava u tvom vremenu, a ne u knjigama. Ona gleda kako mu oči putuju u neku daleku misao, pokušava da pronikne u njegov um, pegava ruka vadi zgužvanu maramicu iz džepa pantalona, on duva nos i vraća maramicu u džep. Pre ili kasnije, naravno, stvarnost će se ukazati, kaže on, možeš odgoditi stvarnost, ali stvarnost uvek čeka, strpljivo, tiho, da odredi cenu i dovede stvari u ravnotežu – Ben se naglo budi i gleda unaokolo. Počinje da urla i Ajliš pomera stolicu i smiruje ga, podiže ga i stavlja na svoju dojku ispod marame. Ona želi stare utehe, želi da pozove decu i okupi ih oko sebe, ali joj se umesto toga javlja osećanje tame, zona senki koja se sve više širi. Uzima dah, ispušta ga i pokušava da se nasmeši. Upravo smo rezervisali putovanje za Uskrs, idemo kod Onje i njene bande, a onda ćemo još nedelju dana obilaziti okolo, Nijagarine vodopade ako stignemo, još nekoliko mesta tamo oko Toronta, klinci će baš uživati. Sajmonov pogled gubi se pred njom i ona nije sigurna da li ju je čuo ili nije. Podiže ruke sa stola i pilji u njih, a zatim ih, podižući pogled, opet spušta. Možda bi, kaže on, trebalo da porazmisliš malo o tome da

ostanete u Kanadi. Odvaja dete od grudi, ustaje sa stolice i gleda ga. Tata, šta sad to treba da znači? To znači da sam ja suviše star da nešto učinim, ali deca su još mlada, ona se mogu lako prilagoditi, i dalje ima vremena da počnete iznova, usvojiće akcenat za tili čas. Pobogu, tata, čuješ li ti sebe, ne misliš li da preteruješ malo, a šta ćemo s mojom karijerom i Larijevim poslom i školom za klince, tu je onda i Molin hokej, ove godine će osvojiti Lenstersku juniorsku ligu za devojčice, već beže devet poena na tabeli, Mark je pri kraju srednje škole, a i ko će brinuti o tebi, vidiš da ne možeš ni šolje ljudski da opereš, gospođa Taft dolazi samo jednom nedeljno, šta ako padneš i slomiš kuk, a, kaži mi, šta ćemo onda?

Zimska kiša pada, obilna i hladna, prethodni dani su umrtvljeni unutar ove kiše pa to nekako maskira oticanje vremena, svaki dan utapa se u sledeći, isto tako bezličan, sve dok zima ne počne u punom jeku. Neki čudan, nemiran vazduh ispunio je kuću. Došao je sa dvojicom muškaraca koji su pozvonili na vratima i otad se raširio njihovim domom, to osećanje sada kao da je jedinstvo unutar porodice počelo da se raspada. Lari koji radi do kasno u noć i ujutru je razdražljiv i povučen, čini se kao da ga zahvata neko tiho divljaštvo, ruke su mu napete, telo kao da mu se savija pod uticajem nekakvog ogromnog zavrćućeg pritiska. Suviše je već večeri došao kući kasno, Ajliš koja gleda kroz zastore a onda ih naglo zaptvara kako ne bi bila viđena, poput nekakve stare usedelice, misli ona, uhode, čeka ga u hodniku dok on ulazi na vrata. Trebalo je da vodiš Moli na trening, Lari, morala sam da otkazem još jedan poziv s našim partnerima, a tek sam se vratila s porodijskog, šta misliš, kako to deluje? On stoji na vratima